

Dostojevskij – Čepek

Idiot ?

překlad Tereza Silbernágllová

Parfen Semjonovič Rogožin
Kníže Lev Nikolajevič Myškin
Nastasja Filippovna Baraškovová
Aglaja Ivanovna Jegančinová

COPAK ZA TO VŠECHNO MŮŽU?

1. obraz

Vlak – setkání Rogožina a Myškina

- Rogožin Zima co?
- Myškin *přikývne* Moc. Ani jsem nemyslel, že je u nás tak chladno. Odvykl jsem.
- Rogožin Jedete z ciziny?
- Myškin Ano, ze Švýcar.
- Rogožin Fíhaří. To jste si užil.
- Myškin No, to opravdu nevím.
- Rogožin Jak dlouho jste tam byl?
- Myškin Čtyři roky.
- Rogožin Cestoval jste?
- Myškin Ani ne.
- Rogožin Co jste tedy dělal?
- Myškin Byl jsem tam na léčení. Trpěl jsem podivnou nervovou chorobou, třesem a křečemi. Nikdy nepřišli na to, co to vlastně bylo. Snad něco mezi padoucnicí a tancem svatého Víta. Byl jsem hodně nemocný, skoro takříkajíc idiot.
- Rogožin A co, uzdravili vás?
- Myškin Ne, neuzdravili.
- Rogožin Cha! To jste jim tedy nadarmo cpal peníze do chřtánu.
- Myškin Ne, to se mýlíte! Ovšem nemohu se s vámi přít, protože neznám všechno, ale můj lékař mi ze svých posledních peněz dal ještě na cestu sem a téměř dva roky mě sám živil.
- Rogožin To za vás neměl kdo platit, nebo co?
- Myškin Víte, můj dobrodinec, který mě tam vydržoval, před dvěma lety zemřel. Psal jsem potom sem, generálové Jpančinové, své vzdálené příbuzné, ale nedostal jsem odpověď. A tak jsem tedy sedl na vlak. Chci ji vyhledat, ne snad z nějaké zjištnosti, prostě proto, že nemám za kým jít.
- Rogožin Poslyšte, že vy si myslíte na jednu z dcer generála Jpančina?
- Myškin Ale ne... Vůbec jsem nevěděl..
- Rogožin Neříkejte, že jste nevěděl, že má generálová tři dcery, skutečné krasavice. Zvlášť nejmladší, Aglaja. Ta by se k vám hodila... Neříkejte, že si nepotrpíte na ženské?

Myškin Ne, ne! Já přece... ale já kvůli své vrozené chorobě vlastně ženy vůbec neznám.

Rogožin No když je to tak, to jste hotový boží prost'áček, a takové má Bůh rád! Tenhleten uzlík bude asi celý váš majetek, ne? Vsadil bych se, že jo.

Myškin Ano.

Rogožin Aspoň jste upřímný. S kým mám tu čest?

Myškin Kníže Lev Nikolajevič Myškin.

Rogožin Kníže Myškin? Neznám.

Myškin Knížata Myškinové dnes už vůbec neexistují, až na mě.

Rogožin Znáte Rogožinovy?

Myškin Ne, neznám, vůbec ne. Já přece v Rusku málokoho znám. Vy jste Rogožin?

Rogožin Parfen Rogožin. Kupec. Před měsícem jsem utekl od rodičů k tetě, kde jsem ležel v horečkách, a mezitím mi doma umřel otec. Klepla ho mrtvička. A zanechal po sobě dva a půl miliónu v hotovosti. Věčná sláva nebožtíkovi, ale předtím mě div neumlátil k smrti. Kdybych tenkrát nebyl utekl, určitě by mě zabil.

Myškin Něčím jste ho rozzlobil?

Rogožin Ano, rozčílil, kvůli Nastasje Filippovně se rozčílil. To je má vina. Stalo se.

Myškin Kvůli Nastasje Filippovně?

Rogožin Ano. Jmenuje se Nastasja Filippovna Baraškovová, je to žena nezměrné krásy a možno říci urozená dáma, která se stýká s jistým Tockým. A Tockij je tady velevýznamný statkář a velkokapitalista.

Myškin A jak jste ho rozlobil?

Rogožin Nastasja Filippovna často sedává ve Velkém divadle ve vlastní lóži. Šušká se, že má spoustu milenců, ale nahlas to nikdo neřekne. Je velmi vybíravá a málokoho pouští do své blízkosti. Proslýchá se, že jeden oficiálně zasnoubený hrabě se kvůli ní pohněval se svou nevěstou a jeden starý generál proklel svého syna. Obléká se s neobyčejným vkusem a všechny dámy jí závidí její „vkus, krásu a ekvipáž.“ Já tehdy, kníže, přebíhal Něvský prospekt a ona zrovna vycházela z obchodu. Jako by se ve mně všechno vzňalo. Znamý mi říká, „Ta není pro tebe, je to kněžna a žije s Tockým. Jenže on teď neví, jak se jí zbavit, protože je zrovna v letech na ženění, je mu pětapadesát a chce se oženit.“ Ráno mi otec dal dva úpisy, každý na pět tisíc a povídá, jdi a prodej je. Nikde se nestavuj, čekám tu na tebe. Úpisy jsem prodal, peníze vzal a za všechno jsem

vybral pár náušnic, v každé briliant jako ořech. S náušnicemi letím k Nastasje Filippovně. Nemám tušení kudy jsem tenkrát šel, nepamatuju se. Tenkrát jsem se nepřiznal, že jsem to já.

Myškin Proč?

Rogožin Já... jsem nemohl. Byl jsem... při pohledu na ni ...mě opustila všechna kuráž.

Myškin Promiňte. A přijala váš dar?

Rogožin Ano. Poděkovala a odešla.

Myškin Asi je zvyklá přijímat mnoho darů.

Rogožin Tatiček se to brzy dozvěděl. A tehdy mě zamkl nahoře a celou hodinu mě dával „ponaučení“. Pak si, šedivej dědek, zajel k Nastasje Filippovně, k zemi se jí ukláněl, prosil a plakal, až nakonec přinesla krabičku a hodila mu ji pod nohy: „Tumáš ty svoje náušnice, dědku. Teď jsou mi desetkrát dražší, když vím, co pro ně tvůj syn musel podstoupit. Vyřid' mu můj dík a pozdravení!“ No a já mezitím s mamčiným požehnáním sedl na vlak a ujížděl k tetě.

Myškin Teď ale, s vaším jméním, si můžete dovolit daleko víc. Musí být velmi krásná, když pro ni tohle všechno podstupujete.

Rogožin Neobyčejně krásná. Přitahuje lidi jako magnet. Ostatně posuďte sám; mám tady její podobiznu.

Myškin Ta je... opravdu velmi krásná..

Rogožin Ano... Kníže, nevím, proč jsem si tě oblíbil. Snad že jsem tě potkal zrovna v takové chvíli. Navštiv mě, kníže. Tyhle kalhoty ti sundáme, oblečeme tě do prvotřídního kuního kožichu, dám ti ušít frak, kapsy ti nacpu penězi... a pojedem k Nastasje Filippovně. Přijdeš?

Myškin Přijdu velmi rád a děkuji vám za to, že jste si mě oblíbil. Možná přijdu už dnes, jestli mi to vyjde. Protože, upřímně řečeno, vy jste se mi také velice zalíbil, zvláště když jste vyprávěl o těch briliantových náušnicích. Děkuji vám i za slíbený oděv, protože to opravdu budu brzo potřebovat. Nemám teď skoro ani kopějku.

Rogožin Peníze budou, budou k večeru, do setmění budou. Přijď!

Myškin Děkuji.

Rogožin Nashledanou kníže!

2. obraz

Hlasy, snídaně u Jevančínových

Aglaja Ten náš zchudlý příbuzný?

Myškin Aglajo Ivanovno!

Aglaja Víte, co se o vás říká? Že jste Idiot.

Myškin Já...

Aglaja Proč?

Myškin Snad že ve Švýcarech, to bylo ještě v prvním roce mého léčení... tenkrát jsem byl ještě docela jako idiot, ani mluvit jsem dobře neuměl...

Aglaja Nevím, co na vás mamá vidí...

Myškin Aglajo Ivanovno, promiňte prosím, hned odejdu...

Aglaja Co jste si myslel? Vtrhnete sem, bez prostředků, chudý příbuzný, a chcete audienci? A dokonce přízeň? Takový idiot!

Myškin Prosím, neříkejte mi tak... Vězte... že i když jsem vás v životě neviděl, jako bych vás znal odjakživa. Vaše tváře ke mně promlouvají... Znam vás. Vás Aglajo, i vaši maminku, i vaše sestry... Nezlobíte se na mě?

Aglaja Proč?

Myškin Jestli jste se zlobila, tak už se nezlobte...

Aglaja Řekl jste, že znáte naše tváře. Co jste z těch tváří vyčetl?

Myškin Povím vám to s radostí. Vaše sestra Adelaida, má šťastnou tvář, ze všech tří nejmilejší. Kromě toho, že je hezká, dovede zavčas poznat lidské srdce. Alexandra má rovněž velmi krásnou a velmi milou tvář, ale něco ji tajně trápí. O vaší mamince vím s určitostí, že je naprosté dítě, přestože má svá léta. Nezlobíte se doufám na mě, že to říkám.

Aglaja A co já, kníže? O mně jste doposud mlčel?

Myškin Teď ještě nemohu nic říct, snad později.

Aglaja Proč? Nezasloužím si snad pozornost?

Myškin Ó ano, jistě. Jste neobyčejně krásná. Jste tak krásná, že se na vás člověk bojí podívat.

Aglaja To je vše? A co povaha?

Myškin Krásu lze těžko soudit, nejsem na to připraven.

Aglaja A jsem, kníže, opravdu krásná, velmi krásná?

Myškin Nesmírně. Téměř tak krásná jako Nastasja Filippovna.

Aglaja Jako kdo? Jako Nastasja Filippovna? Kde jste ji viděl?

Myškin Neviděl jsem ji. Jen její podobiznu.

Aglaja Ano, je krásná. Dokonce velmi krásná. Viděla jsem ji dvakrát pouze z dálky. Tak vy se obdivujete takovéhle kráse, kníže?

Myškin Ano.

Aglaja Zrovna takové?

Myškin Zrovna takové.

Aglaja Proč?

Myškin V té tváři... je mnoho utrpení...

Aglaja S takovou krásou můžete obrátit svět naruby. Děkuji vám kníže. Můžete přijít zase, jestli chcete.... Chcete?

Myškin Ano. Rád.

3. obraz

Příchod Nastasji, v pozadí ruchy početné společnosti

Nastasja Když už jsi líný spravit zvonek, mohl bys aspoň sedět v chodbě, abys slyšel, když někdo zaklepe. No a teď ještě upustí kožich, nemehlo. Měli by tě vyhodit. Běž mě ohlásit. A teď ještě ke všemu utíká i s kožichem! Proč tam tak křičíš?

Myškin Mají společnost.

Nastasja Přišla jsem se podívat na svého ženicha. Jak žije, můj vyvolený. Přišla jsem je pozvat na večírek. Mám dnes narozeniny a dnes večer se vyjádřím, jestli si ho vezmu nebo ne. Jdi a ohlas mě. Co na mě tak koukáš? Taková urozená rodina a má za sluhu takového idiota!

Myškin Neříkejte mi tak, prosím. A pak...Já nejsem jejich sluha.

Nastasja A kdo jste?

Myškin Lev Nikolajevič Myškin. Kníže. Jsem tu jen na návštěvě.

Nastasja Cože? Kníže? Vy jste kníže? Jen si pomyslete, a já vás považovala málem za idiota. Chacha.

Myškin Nic si z toho nedělejte, to nic.

Nastasja Málem jsem vám i vyhubovala, kníže. Prosím, odpusťte mi. Proč jste mě neuvedl na pravou míru, když jsem se tak hrozně mýlila?

Myškin Byl jsem překvapen, když jsem vás tak náhle spatřil, Nastasjo Filippovno...

Nastasja Ale jak jste mě poznal? Kde jste mě už viděl? Jako bych vás také už kdesi viděla....

Myškin Nedávno mě hluboce oslnila vaše podobizna....a právě takovou jsem si vás představoval. I já jako bych vás už kdesi viděl...

Nastasja Ale kde? Kde?

Myškin Určitě jsem viděl vaše oči... Ale to není možné! Jen se mi to zdá. Nikdy jsem tu přece nebyl. Snad ve snu...

Rogožin Je tu někdo? Tak sakra, pusťte mě dovnitř. Á, tolik lidí. Kníže, dokonce i vy?

Myškin Rogožine!

Rogožin Nastasjo Filippovno! Neodhánějte mě, jen slůvko, prosím! Vezmete si ho nebo ne?

Nastasja Koho? A proč se vůbec ptáte? A kdo vůbec jste?

Rogožin Parfen Rogožin. Kupec. Nevzpomínáte si?... Ty náušnice...

Nastasja Jistě. Co jsem pak musela vrátit vašemu „papá“?

Rogožin Nastasjo... To jste neměla...

Nastasja Když tak naléhal? Ostatně, bylo mi vás líto..

Rogožin Tedy Nastasjo... já... chtěl bych.... chtěl... vás... . Budete se vdávat?

Nastasja Co jsou to za nesmysly?

Rogožin Ne? Ne? Tak tedy ne?! A já slyšel... Nastasjo Filippovno! Prý jste si dali slovo! Copak je to možné? Každému to říkám! Vždyť ho celého koupím za pouhých sto rublů! A když mu dám tisícovku nebo třeba tři, aby se vás vzdal, uteče rovnou od oltáře a nevěstu mi přenechá. Nastasjo Filippovno! Tady je osmnáct tisíc! Tak! A bude ještě víc!

Nastasja Osmnáct tisíc za mě? Hned je vidět hokynáře!

Rogožin Tak tedy čtyřicet tisíc, a ne osmnáct! Do večera seženu čtyřicet tisíc! V hotovosti! Na dřevo!

Nastasja *smích* Čtyřicet tisíc! V hotovosti! Na dřevo!

Rogožin Když je to tak – tedy sto! Ještě dneska seženu sto tisíc.

Nastasja Jste opilý!

Rogožin Nejsem! Na mou duši, peníze budou. K večeru!

Nastasja Dobrá! Přineste je! Sto tisíc! *Smích...*

Rogožin Kníže, příteli můj, pojďme odtud, vykašli se na ně! Uvidíš, jaké má Rogožin

Myškin Na vás je všechno dokonalé... dokonce i to, že jste hubená a bledá... člověk by vás ani nechtěl vidět jinou... Tak jsem toužil vás vidět... já odpusťte...

Nastasja Neomlouvejte se, tím byste porušil všechnu svou zvláštnost a originalitu. Tak tedy o vás se právem říká, že jste zvláštní člověk. A vy mě máte za dokonalou, ano?

Myškin Ano.

Nastasja Třebaže umíte mistrně hádat, přece jste se zmýlil. Ještě dnes vám to připomenu. Pánové, nenapijete se šampaňského? Snad se trochu rozveselíte! Dnes večer se opiju! Ano mám horečku, dokonce hodně, ne trochu! Co kdyby každý z nás vyprávěl něco, co pokládá za nejhorší ze svých skutků v celém svém životě. I já budu vyprávět. ... Ne, je to hrozně nudná hra, musíme ji co nejdřív skončit. Povím jen svůj příběh a pak si zahrajeme karty. Můj dobrodinec Tocký se mě ujal po smrti mého otce. Platil mi francouzskou vychovatelku, dal mi to nejlepší vzdělání... a jednou za čas za mnou dokonce přijel. Když mi bylo šestnáct let, zjistil, že už nejsem malá holka... a přijížděl stále častěji a na delší dobu... Pak si mě odvezl sem, do Petrohradu. Dal mi tenhle byt a všechnen luxus... A já musela... Počkejte... Neodcházejte... Já.. Překazila jsem mu každou možnost seznámení, každou možnost svatby, zahrnala jsem každou jeho milenku.. Jen tak... pro potěšení... A za to všechno se mě chce teď zbavit. Chce mě provdat. Co vy o tom soudíte, mám se vdát, nebo ne? Udělám, co řeknete.

Myškin N-ne.... Nevdávejte se!

Nastasja Dobře! Slyšeli jste, jak kníže rozhodl? Tak to je i má odpověď. A večírek skončil. Copak, cože jste se tak polekali? A jak se to tváříte? Zítřka začnu nový život. Dnes slavím své narozeniny a poprvé patřím sama sobě! Zítřka, opustím tento byt navždy. Také s večírky je konec!

ruchy

Nastasja A – á! Tady je rozuzlení! Konečně! Je půl dvanácté! Panstvo, posad'te se, prosím, to je rozuzlení!

Rogožin entrée

Nastasja Co to je?

Rogožin Sto tisíc!

Nastasja Dostál jste tedy slovu! Co tomu říkáte? Tady je sto tisíc rublů. Tady v tom špinavém balíku. Tenhle člověk na mě ráno křičel jako pomatený, že mi večer

přinese sto tisíc a já na něj pořád čekala. Dodržel tedy slovo! A já je přijmu.

Ruchy

Copak? Je to snad neslušné? Nechme už té komedie! Já přece nejsem zrozená do slušné společnosti. A teď přišel on a položil přede mě sto tisíc. A odveze mě s sebou. Ocenil mě na sto tisíc. Mě, Rogožinovu holku!

Myškin Neřekl jsem, že jste Rogožinova; nejste Rogožinova!

Nastasja Ticho, kníže! Opravdu nechápu, kde se ve mně vzala ta bláhová myšlenka, chtít se dostat do počestné rodiny.

Ruchy

A monsieur Tocký... Proč jen jsem ho celých pět let mučila, proč jsem ho k sobě poutala? Peníze jsem od něho brala a myslela jsem si, že jsem v právu! Dočista jsem se pomátla! Ne, radši půjdu na ulici, kam patřím! Buď se spustím s Rogožinem, nebo od zítřka půjdu prát prádlo! Nemám přece kouska vlastního, odejdu a všechno mu hodím pod nohy! A kdo si mě takovou vezme. Nikdo by si mě nevzal...

Myškin Já bych si vás vzal.

Nastasja Cože?

Myškin Ano.

Nastasja Vzal byste si mě beze všeho, tak jak jsem?

Myškin Vzal Nastasjo Filippovno.

Nastasja Vida, další nápadník. Ale ten mluví z čistého srdce, znám ho. Našla jsem dobrodince. Je to možná pravda, když o něm říkají, že je tak trochu... Z čeho chceš být živý, když už jsi tolik zamilován, že si ty, kníže, bereš Rogožinovu holku?

Myškin Beru si vás jako počestnou ženu, Nastasjo Filippovno, ne jako Rogožinovu holku.

Nastasja Já že jsem počestná?

Myškin Ano.

Nastasja Milý kníže, to jsou staré žvásty! Jak byste se mohl oženit, když sám potřebujete chůvu!

Myškin Já nic nevím, Nastasjo Filippovno, nic jsem neprožil, máte pravdu... ale pokládal bych si to za čest, kterou prokazujete vy mně, nikoli já vám. Já nejsem nic, ale vy jste trpěla a vyšla jste z toho pekla čistá, a to je mnoho. Proč se stydíte a chcete odejít s Rogožinem? Já vás... mám rád, Nastasjo Filippovno.

Umřel bych pro vás. Budeme-li chudí, chci pracovat... ale možná, že nebudeme chudí, nýbrž velmi bohatí. Dostal jsem do Švýcar dopis, který mě zpravuje o velkém dědictví.

Nastasja Ukažte! Tak vida... opravdu jsem kněžna! To je nečekané rozuzlení, takhle jsem si to nepředstavovala. Budu se vdávat, za knížete, má půldruhého miliónu, je to kníže a vezme si mě! Přišel jsi pozdě, Rogožine! Vem si svůj balík, jsem teď bohatší než ty!

Rogožin Zřekni se jí!

Nastasja Kvůli tobě?! Ale běž, hodil jsi peníze na stůl jako křupan!

Rogožin Já si vás vezmu! Hned, v tu chvíli si vás vezmu! Všechno vám dám...

Nastasja Slyšíte, kníže? Jak smlouvá o vaši nevěstu?

Myškin Je opilý. Velmi vás miluje.

Nastasja A nebudete se stydět, že si vaši ženu vydržoval Tocký?

Rogožin Měla jste horečku, i teď ještě máte horečku, jakoby jste blouznila.

Myškin Ne, nebudu se stydět...

Nastasja A nikdy mi to nebudete vyčítat?

Myškin Nikdy.

Nastasja Pozor, nezaručujte se na celý život!

Myškin Jste hrdá, ale snad už jste natolik nešťastná, že si opravdu přičítáte vinu. Vás je třeba opatrovat. Když jsem poprvé spatřil vaši podobiznu, bylo mi, jako bych poznával známou tvář. Hned se mi zdálo, jakoby jste mě volala. Já... si vás budu celý život vážit, Nastasjo Filippovno.

Nastasja Děkuju vám, kníže, takhle se mnou ještě nikdo nemluvil. Vždycky se mnou jednali jako se zbožím a nikdo z pořádných lidí mi nenabídl ruku.... Rogožine! Počkej, nechod' ještě! Však vidím, že se ti nechce odejít. Možná že s tebou ještě půjdu. Kam jsi mě chtěl odvést?

Rogožin Do Moskvy.

Nastasja Vy jste tomu věřili? Že chci zničit takové dítě? Jdeme Rogožine! Kníže! K tobě se teď hodí Aglaja Jpančinová, a ne Nastasja Filippovna!

Myškin Je to možné?

Nastasja A tys myslel, že ne? Říkals dokonalost sama! Pěkná dokonalost, když se vrhám do bahna jen proto, abych se mohla vychloubat, že jsem zašlapala milion a knížecí titul! Tak co, Rogožine! Jdeme!

Rogožin Jdeme! Hej, vy tady, sežeňte víno! Je má! Všechno je mé! Královna! A dost!

5. obraz

Rogožin Odjeli jsme do Moskvy. I s Nastasjou. Je má! Moje!!!

Myškin Odjel jsem za nimi.

Nastasja Dobrá tedy! Vezmu si tě.

Rogožin Kdy?

Nastasja Co nejdřív. Příští měsíc.

Rogožin Nastasjo!

Myškin Nemohl jsem jinak.

Aglaja Kníže odjel tak náhle. Ani se nerozloučil.

Nastasja Kníže! Zachraňte mě! Nechci ho! Kníže, budu s vámi! Nechci být Rogožinovou holkou. Měl jste pravdu. Nejsem taková.

Rogožin Utekla! Téměř od oltáře! Utekla! K němu.

Aglaja Nemyslela jsem na něho!

Myškin Nastasjo Filippovno, miluju vás celou svou duší.

Nastasja Nevydržím to. Nemůžu být s vámi, kníže!

Myškin Parfene...

Rogožin Kníže?

Myškin To, že od tebe utekla... Parfene, to není moje vina.

Rogožin Ne? Kníže, vždyť ty ji miluješ.

Myškin Miluju jí... velmi... ale je to...spíš.. lítost... Ona trpěla. Je šílená.

Rogožin Zvláštní. Že se to zdá jenom tobě... Ne, kníže, není šílená..

Nastasja Rogožine! Musím pryč! Slyšíš? Odvez mě odsud!!! Jedeme!!! Pryč!

Myškin Nastasjo!

Rogožin Jedeme!

Aglaja Už jsem skoro zapoměla. A pak náhle... dopis. „Kdysi jste mě poctila svou důvěrou. Ale snad už jste na mě dočista zapoměla. Proč vám vůbec píšu? Nevím, ale zmocnila se mě nezadržitelná touha připomenout se vám, jedině vám. Potřebuji vás, velmi vás potřebuji. Nemám, co bych vám o sobě psal, ani co bych vám o sobě vyprávěl. Také jsem to neměl v úmyslu. Ze srdce bych si přál, abyste byla šťastna. Jste šťastna? Jen to jsem vám chtěl říci.

Bratrsky váš kníže Lev Myškin

6. obraz

Soužití Nastasji s Rogožinem

Rogožin   Nastasjo, víš, že si tě chci vzít. Stačí říct, kdy...
Nastasja   Nemluv se mnou o svatbě! Třeba si tě přece nevezmu! Ještě jsem svou paní.
Když budu chtít, vyženu tě a odjedu do ciziny!

Rogožin   Nastasjo, kdy bude svatba?
Nastasja   Mě, mě si chceš vzít? Když víš, že tě podvádím?

Rogožin   Nastasjo...
Nastasja   Nic jsi mi nepřinesl? To se rovnou můžeš otočit a jít! Běž! Vypadni!

Rogožin   Nastasjo, přijmi tento náhrdelník.
Nastasja   *(smích; hodí ho na zem)*

Rogožin   Zasnoubila ses se mnou, vdáváš se do slušné rodiny, ale víš co jsi? Jsi coura.
Nastasja   Možná bych tě teď nechtěla ani za lokaje. Natož abych si tě vzala za muže.
Rogožin   Já se odtud nehnu! Mně už je všechno jedno!
Nastasja   Dobrá. Nechám tě vyhodit!

Rogožin zmlátí Nastasju

Rogožin   Nepůjdu, dokud mi neodpustíš! Odpusť mi.
Nastasja   Neodpustím. Dám tě vyhodit!
Rogožin   Když mě dáš vyvést, zabiju se. Odpusť mi.
Nastasja   Ať. Nechci tě už nikdy vidět! Běž! Vypadni! Nechci tě! Nech mě! Podřežu tě!
Zabiju tě!
Rogožin   Odpusť mi.

Nastasja   Pánové, dnes si všichni vyjdeme do divadla! On ať si tu zůstane, když chce, já kvůli němu doma sedět nebudu!

Nastasja   Víš, kdo je římský papež?

Rogožin Slyšel jsem o něm.
Nastasja Ty ses vůbec neučil dějepis.
Rogožin Nic jsem se neučil.
Nastasja Tak já ti to dám přečíst. Kdysi žil jeden papež a ten se rozhněval na jednoho císaře a ten císař tři dny bos proklečel před jeho palácem a nespál, nejedl, nepil, dokud mu papež neodpustil. Co myslíš, na co ten císař ty tři dny myslel, když tam tak klečel na kolenou a jaká si dělal předsevzetí? Celé ty tři dny se v duchu zapřísahal, že se papeži pomstí. Jak se ti to líbí, Parfene?
Rogožin Líbí.
Nastasja Vidíš. I ty ses tedy rozhodl, že až se za tebe provdám, že mě za to potrápíš!
Rogožin Nevím, možná.
Nastasja Jak to, že to nevíš?
Rogožin Tak nevím. Mám v hlavě jiné věci.
Nastasja Na co tedy myslíš?
Rogožin Když vstaneš a jdeš kolem mě, dívám se za tebou a sleduji tě očima; když utichne šustění tvých šatů, srdce se mi sevře, a jakmile vyjdeš z pokoje, vzpomínám na každé tvé slovo, i jakým hlasem si ho řekla. Celou tuhle noc jsem jenom poslouchal, jak ve spánku dýcháš – dvakrát ses pohnula....
Nastasja Snad jsi už zapomněl, že jsi mě ztloukl?
Rogožin Možná jsem na to nezapomněl, nevím.
Nastasja A když ti neodpustím a neprovdám se za tebe?
Rogožin Už jsem ti řekl, že se zabiju.
Nastasja Ale předtím zabiješ možná mě.... Vezmu si tě, ne proto, že se tě bojím, ale protože jsem beztak ztracená. Nemám na vybranou.

7. obraz

Příjezd Myškina

Bezeslovná situace příjezdu Myškina a sledování Myškina Rogožinem

Myškin Přicházím snad nevhod, Parfene. Raději zas půjdu.

Rogožin Kdepak! Právě vhod!

Ticho

Rogožin Co se na mě tak díváš?

Myškin Když jsem dnes vystupoval z vlaku, zahlédl jsem pár zrovna takových očí, jakými ses teď na mě díval.

Rogožin Ale. Čípak to byly oči?

Myškin Nevím. Viděl jsem je v davu.... Už ses tu nadobro usadil?

Rogožin Ano. Bydlím doma. Kde jinde?

Myškin Dávno jsme se neviděli. Už zdálky na sto kroků jsem poznal tvůj dům.

Rogožin Jak to?

Myškin Nevím. Je tu nějak smutno. Jako na hřbitově. Svatbu budeš slavit tady?

Rogožin T-tady.

Myškin Už brzy?

Rogožin Přece víš, že to nezávisí na mně.

Myškin Parfene, nemám nic proti tobě a rozhodně ti nechci stát v cestě. Je to pravda, že jste se zase smířili? Jestli je to tak, nepůjdu jí vůbec na oči a k tobě už taky nikdy nepřijdu. Ty víš dobře, že jsem s tebou jednal vždycky otevřeně. Vždycky jsem tvrdil, že s tebou jí hrozí jistá zkáza. Bude to záhuba i pro tebe.... Byl bych velmi rád, kdybyste se rozešli, ale sám vás rozdělovat nehodlám. Přece víš, že jsem pro tebe nikdy nebyl opravdovým soupeřem, ani tehdy, když utekla ke mně. Jak zle se na mě díváš. Přišel jsem tě uklidnit, protože i tebe mám rád. Mám tě velmi rád, Parfene. A teď jdu a víckrát se neobjevím. Sbohem.

Rogožin Zůstaň ještě se mnou. Dlouho jsem tě neviděl. Když nejsi se mnou, hned k tobě cítím nenávisť. Teď tu se mnou sedíš a všechen vztek ze mě vyprchal.

Myškin Když jsem s tebou, věříš mi, ale sotva odejdu, přestaneš mi věřit a začneš mě znovu podezřívat.

Rogožin Víš, chtěl jsem se tě už dávno zeptat, věříš v Boha nebo nevěříš?

Myškin Proč se ptáš, Parfene?

Rogožin Nevím...Jen tak...Tak věříš?

Myškin Samozřejmě, že věřím. Ty snad o něm pochybuješ?

Rogožin Pochybuju? ...Pěkné slovo....Ne úplně přesné, ale pěkné! Ve všem jsme rozdílní, o tom se rozhodlo bez nás. Také jinak milujeme. Říkáš, že ji miluješ lítostí. Já k ní žádnou lítost necítím. Věř mi, už pět dní jsem ji neviděl, netroufám si k ní, protože by se zeptala: Co tu chceš? Takhle to teď mezi námi vypadá.

Myškin Přece jen ti nebudu překážet.

Rogožin Nechápu, proč mi najednou tak ustupuješ. Nejspíš je tvá lítost větší než moje láska.

Myškin Tvá láska se navlas podobá zlobě, až tě jednou přejde, bude snad ještě hůř. Říkám ti Parfene...

Rogožin Že ji zabiju?

Myškin Budeš ji strašně nenávidět za svou lásku, za všechno utrpení, které teď prožíváš. Nejvíc mě udivuje, že si tě chce zase vzít. I když... slyšel jsem, že některé ženy touží zrovna po takové lásce...

Rogožin Do řeky nebo pod nůž! Právě proto si mě bere, že u mě čeká nůž! Copak to ještě pořád nechápeš, kníže?

Myškin Nerozumím ti.

Rogožin Miluje jiného, rozumíš! Zrovna tak, jako já miluji ji, zrovna tak ona miluje jiného. A víš koho? Tebe!

Myškin Mě?!

Rogožin Tos nevěděl?

Myškin Ale jak to, že od tebe utekla ke mně a ode mě...

Rogožin A od tebe ke mně! No a? Mívá všelijaké nápady. Co je na tom divného, že utekla i od tebe? Najednou si uvědomila, jak tě má ráda. Bylo to nad její síly. Nebýt mě, dávno by se vrhla do řeky. Já jsem pro ni ještě strašnější než řeka. Bere si mě ze vzdoru. Jestli si mě vezme, tak jedině ze vzdoru...Vím, na co teď myslíš: Ale jak si ho teď může vzít? Můžu to dopustit? *(vytrhne knížeti nůž, co byl na stole a kníže ho vzal do ruky)* Nech toho!

Myškin To máš na dopisy?

Rogožin Ano....

Myškin Ale vždyť...je zahradnický?

Rogožin Co na tom, že je zahradnický? *(rozběsí se)* To nemůžu používat zahradnický nůž na dopisy?

Myškin *(dívá se na něj, pak se usměje)* Odpusť, příteli, když mám tak těžkou hlavu jako teď, a ta nemoc...jsem pak roztržitý a směšný. Sbohem.

Obráz sledování - Pokus o vraždu – záchvat.

8. obraz

Pavlovsk

- Rogožin Musel jsem za Nastasjou. Musel jsem být v její blízkosti. /:Musel jsem do Pavlovska:/
- Myškin /:Musel jsem do Pavlovska.:/ Rekonvalescence.
- Aglaja Zničehonic jsme se dozvěděli, že přijel. Kníže přijel.
- Nastasja *Smích*
- Rogožin Co mám dělat? Jel za mnou! Nebo spíš za ní?
- Aglaja Je tady. Musím ho vidět. Nechci.
- Nastasja Tak ses zase vrátil, Rogožine! Co tady chceš?
- Rogožin Nastasjo...
- Aglaja Musím za ním. Ale copak se to sluší, aby počestná dívka z vyšších kruhů šla bez ohlášení za takovým idiotem...?
- Myškin Už žádné záchvaty! Měl bych odjet. Ale musím ji vidět!
- Nastasja Musím ji vidět!
- Aglaja Musím ho vidět!
- Rogožin Nechci ho vidět!
- Nastasja Rogožine, chceš vědět, jaká je moje podmínka, abych si tě vzala?
- Rogožin Ne... Ano.
- Nastasja Vezmu si tě! Jak jinak? Ale až ve chvíli, kdy si kníže vezme Aglaju, teprve pak si mě můžeš odvést k oltáři!
- Rogožin To je nemožné! Kníže a Aglaja...
- Nastasja Aglaja je pro něho ta pravá! S tou může být šťastný!
- Rogožin A pak? Ty se mnou?
- Nastasja Pak... Napíšu jí dopis.
- Aglaja Jeho dopis... byl tak podivný...
- Myškin Zmocnila se mě nezadržitelná touha připomenout se vám, jedině vám. Jak často bych vás byl všechny tři potřeboval, ale ze všech tří jsem viděl jedině vás. Potřebuji vás, velmi vás potřebuji. Bratrsky váš kníže Lev Myškin
- Aglaja Je tak směšný...
- Myškin /:Musím ji vidět:/
- Aglaja /:Musím ho vidět.:/ Snad když je teď v Pavlovsku. Přece přijde. Napíšu mu

dopis.

Myškin Kníže Lve Nikolajeviči! Kdybyste měl v úmyslu překvapit mě návštěvou v naší vile, buďte ujistěn, že nebudu mezi těmi, které svou návštěvou potěšíte!
Aglaja Jpančinová
P.S. Znáte zelenou lavičku uprostřed parku? Chodím kolem ní v sedm hodin ráno. Doufám, že tento lístek nikomu neukážete. Je mi sice trapné poučovat vás, ale soudím, že za to stojíte, a napsala jsem vám – zardívajíc se studem nad vaší směšnou povahou.

Nastasja Až otevřete tento dopis, podíváte se především na podpis a ten vám všechno řekne a vysvětlí, takže se před vámi nemusím omlouvat a ospravedlňovat se. Kdybych vám byla aspoň poněkud rovna, mohla byste se urazit nad takovou smělostí, ale kdo jsem já a kdo jste vy? Mezi námi je takový rozdíl a já jsem proti vám cosi tak odlišného, že vás nemohu urazit, ani kdybych chtěla. Nepokládejte má slova za přepjatý výplod chorého mozku, ale pro mě jste dokonalost sama! Jste nevinna a ve vaší nevinnosti je všechna vaše dokonalost. Mám před vámi na svědomí hřích: Miluji Vás. A dokonalost přece nemůžeme milovat, smíme k ní jen vzhlížet, nemám pravdu?
I když láska lidi sblízuje, nebojte se, nepřirovnám se k vám ani v nejtajnějších myšlenkách... Pozoruji však, že vás s ním spojuji, a vůbec jsem se vás ještě nezeptala – milujete ho? On se do vás zamiloval na první pohled. Mluvil o vás jako o skvělé bytosti; jsou to jeho vlastní slova, slyšela jsem je od něho. Jste pro něho světlem. Celý měsíc jsem žila vedle něho a tehdy jsem poznala, že i vy ho milujete: Vy a on jste pro mne jedno.
Proč vás chci spojit, pro vás, nebo pro sebe? Ovšemže, pro sebe, v tom je jediné mé východisko, dávno jsem si to přiznala... Slyšela jsem, že jste kdysi řekla, že s takovou krásou lze převrátit svět. Já se však světa zřekla. Snad se smějete mým slovům, neboť mě vídáte v briliantech a s opilci. Nedbejte toho, já snad již ani nejsem a vím to: Bůhví, co ve mně žije místo mě. Každodenně to čtu ve dvou strašných očích, které se na mě ustavičně dívají...
Věřím, že má v zásuvce schovanou břitvu omotanou hedvábím... On věčně mlčí, ale vím, že mě tak miluje, že mě už musí nenávidět. Vaše a moje svatba budou současně, tak jsme to s ním určili. Nemám před ním tajemství. Zabíla

bych ho ze strachu... Jenže on mě zabije dřív... Teď se zasmál a říká, že blouzním... ví, že vám píši...

9. obraz

Aglaja Spí. Vy jste spal?

Myškin To jste vy! Ach ano! Ta schůzka!... Já usnul.

Aglaja Viděla jsem. Vy kam vlezete, tam usnete! To je od vás velmi nehezké.

Myškin Nikdo tu nebyl, kromě vás? Myslel jsem, že tu byla... jiná žena.

Aglaja O jaké ženě se vám zdálo?

Myškin O... , vy jste ji viděla?

Aglaja Rozumím, velmi dobře rozumím. Jakou jste ji viděl ve snu, jak vypadala? Ale ostatně, nechci nic vědět.

Myškin Aglajo...

Aglaja Nepokládáte mě za husu, jako všichni u nás doma?

Myškin Já nevěděl, že vás mají za husu, já vás za ni nemám. Podle mého názoru jste někdy snad až moc chytrá.

Aglaja Poslyšte, čekala jsem na vás dlouho, už od těch dob, co jste mi napsal to psaní....Povídá-li se o vás, že váš rozum... totiž, že jste byl kdysi mozkově nemocen, není to pravda; poněvadž, i když to nemáte v hlavě v pořádku, máte zato hlavní rozum lepší než ti všichni. Poněvadž jsou dva rozumy: hlavní a vedlejší. Je to tak? Že je to tak?

Myškin Snad je.

Aglaja Věděla jsem, že tomu budete rozumět. Pozvala jsem vás proto, že vám chci navrhnout, abyste byl mým přítelem. Proč se na mě tak upřeně díváte? Nebo snad nechcete přijmout moji nabídku?

Myškin Chci, jenže to snad není nutné...

Aglaja A proč bych vás sem jinak zvala? Zřejmě jste přišel v pevné víře, že jsem do vás zamilovaná a pozvala jsem vás na dostaveníčko.

Myškin Skutečně jsem se toho obával...

Aglaja Cože? Vy jste se obával... Vy jste se opovážil myslet, že... Panebože! Snad jste mě nakonec nepodezřival, že jsem vás pozvala proto, abych vás lapila do sítí a aby vás přistihli a přinutili, abyste si mě vzal...

Myškin Aglajo! Že se nestydíte! Jak se taková ošklivá myšlenka mohla zrodit ve vašem

čistém a nevinném srdci?

Aglaja Vůbec se nestydím! Z čeho soudíte, že mám nevinné srdce? A jak jste se mi mohl tenkrát odvážit poslat zamilovaný dopis?

Myškin Zamilovaný dopis? Můj dopis, že byl zamilovaný? To byl ten nejuctivější dopis a vytryskl mi ze srdce v nejtěžší chvíli mého života!

Aglaja No dobrá, dobrá. Víím, v jaké chvíli to bylo.

Myškin Kdybyste věděla všechno.

Aglaja Víím všechno. Bydlil jste tenkrát celý měsíc v jedné pokojích s tou ohavnou ženou, s kterou jste utekl....!

Myškin Jste ke mně nespravedlivá... i k té nešťastnici, o které jste se tak hrozně vyjádřila.

Aglaja Máte ji hodně rád...

Myškin Kdybyste věděla s jakou hrůzou vzpomínám na tu dobu, kterou jsem s ní trávil.

Aglaja Řekněte všechno.

Myškin Ta nešťastná žena je pevně přesvědčena, že je nejhlouběji padlý, nejhanebnější tvor na světě.. Utekla ode mě, víte proč? Aby mi dokázala, že je nízká žena. Miloval jsem ji, velmi, ale ona všechno uhodla.

Aglaja Co uhodla?

Myškin Že k ní cítím pouze lítost a že... už ji nemiluji.

Aglaja A víte, že mi píše téměř denně?

Myškin Tedy je to pravda... Je šílená.

Aglaja Tumaťe. Už týden mě přemlouvá, abych se za vás provdala. Píše, že mě milujete, že jste o tom spolu mluvili...

Myškin Já... opravdu jsme o vás mluvili...

Aglaja Je to tedy pravda... a jak jste mě mohl milovat, když jste mě viděl jednou v životě?

Myškin Nevím... V tehdejších temných dobách... vzpomněl jsem si na vás.

Aglaja Ale přijel jste kvůli ní...

Myškin Ano, kvůli ní.

Aglaja Když říkáte, když sám věříte, že ta vaše žena... je šílená... tak mně přece nic není do těch jejích šílených fantazií... Prosím vás, vezměte ty dopisy a vraťte jí je zpátky! A jestli se mi ještě jednou opováží poslat jediný řádek, tak si budu stěžovat otci a ten jí dá zavřít. Sbohem.

10. obraz

- Rogožin Věděl jsem, že tu někde bloudíš. Ani jsem tě dlouho nehledal.
- Myškin Jak jsi mě našel?
- Rogožin Poslala mě ona. Máš prý k ní přijít, chce ti něco důležitého. Ještě dneska.
- Myškin Přijdu zítra. Teď jdu domů. Půjdeš se mnou?
- Rogožin Proč? Sbohem.
- Myškin Proč? Proč se na mě tak zlobíš? Sám přece víš, že ji nechci. Nemiluju ji. Víš proč tě ještě zlost nepřešla? Protože jsi na mě vztáhnul ruku. Zapomeň na celé to poblouznění. Vím co se ten den v tobě dělo. Já tě mám rád, Parfene.
- Rogožin Už bych k tobě neměl chodit.
- Myškin Tolik mě nenávidíš?
- Rogožin Nemám tě rád. Ty jsi jako dítě: když se ti zachce hračky – vyndej si ji a postav, ale věci nerozumíš....Věřím každému tvému slovu a vím, že jsi mě nikdy nezklamal a nezklameš; ale přece tě nemám rád...Říkáš, že jsi zapomněl na Rogožina, který na tebe vytáhl nůž. Já snad od té doby ani jednou nepocítil lítost a tys mi už bratrsky odpustil.

Setkání Nastasji s Knížetem

- Nastasja Jsi šťastný? Šťastný? Řekni mi jediné slovo, jsi teď šťastný? Byl jsi u ní? Dnes? Teď? Co říkala?
- Myškin Vstaň. Uklidni se, vstaň! Vstaň!
- Nastasja Odjíždím zítra. Vidím tě naposled, naposled! Sbohem.
- Myškin Nastasjo... Ne. Buď šťastná... Budeš šťastná... beze mě.
- Nastasja Jsi šťastný? Prosím! Kníže! Ty a Aglaja? Je to možné?
- Myškin Nastasjo... Já...
- Nastasja Sbohem. (*Nastasja odejde*)
- Myškin Je šílená.
- Rogožin Kdoví, možná že ani ne. Tak sbohem. Nevzpomínej na mě ve zlém. A co žes jí nedal žádnou odpověď? Jsi šťastný?
- Myškin Ne.
- Rogožin Jak bys mohl říci ano.

11. obraz

Námluvy Aglaji a Myškin

Aglaja Jsem velmi ráda, že konečně můžeme odstranit všechna nahromaděná nedorozumění. Dovolte tedy, abych vám osobně položila otázku: Ucházíte se o mě, nebo nikoliv?

Myškin Aglajo Ivanovno, já... nevím... jak...

Aglaja Nelžete, kníže, mluvte pravdu!

Myškin Neucházel jsem se o vás, Aglajo Ivanovno, ale... víte sama, jak vás miluji a věřím ve vás...

Aglaja Táži se vás, žádáte-li o mou ruku nebo ne?

Myškin Žádám.

Ruchy

Aglaja Dovolte mi otázku kníže: Chováte-li takové úmysly, na čem tedy vlastně hodláte založit mé štěstí?

Myškin Nevím, opravdu nevím, Aglajo, jak vám mám odpovědět... co na to odpovědět. A ... je to opravdu nutné?

Aglaja Zdá se, že jste v rozpacích. Odpočňte si trochu a naberte nových sil. Vypijte sklenici vody, ostatně za chvíli vám podají čaj.

Myškin Miluji vás, Aglajo, velmi vás miluji, jenom vás a ... nesmějte se, prosím, mám vás moc rád.

Aglaja Ale jde přece o důležitou věc. Nejsme děti a musíme se na to dívat z praktické stránky... Mohl byste mi laskavě vysvětlit, jak to vypadá s vaším jméním?

Ruchy

Myškin Jméni... Myslíte peníze?

Aglaja Zajisté.

Myškin Mám... mám teď sto třicet pět tisíc.

Aglaja Jenom? Ostatně, na tom nezáleží, obzvláště, budete-li šetřit. Hodláte sloužit v úřadě?

Myškin Chtěl jsem složit zkoušku na domácího učitele...

Aglaja Domácího učitele. Víte, kdo je římský papež?

Myškin Já...

Aglaja Vy jste se vůbec neučil dějepis.

Myškin Nic jsem se neučil.

Aglaja Velmi dobře. Chcete se dát stát ... sluhou?

Myškin Sluhou? To mě nikdy nenapadlo...

Aglaja *smích*

Záchvat Myškina

12. obraz

Kvartet

Aglaja Myslíte, že jste dost silný, abyste mohl vyjít?

Myškin Jsem dost silný, ale ... copak je to možné? Skutečně za ní chcete jít?

Aglaja Nepokoušejte se mě zastavit.

Rogožin V celém domě není teď nikdo, jen my čtyři.

Aglaja Jistě víte, proč jsem si s vámi dala schůzku.

Nastasja Ne, nevím nic.

Aglaja Rozumíte všemu, ale schválně se tváříte, jako byste nerozuměla.

Nastasja A k čemu by to bylo?

Aglaja Chcete využít mého postavení... že jsem ve vašem bytě.

Nastasja Svým postavením jste vinna vy, ne já! Nepozvala jsem já vás, nýbrž vy mě a do této chvíle nevím proč.

Aglaja Držte svůj jazyk na uzdě, nepřišla jsem s vámi bojovat touto vaší zbraní...

Nastasja Tak! Tedy jste přišla bojovat? Myslela jsem, že jste přece jen důvtipnější...

Aglaja Špatně jste mi rozuměla. Nepřišla jsem se s vámi... přít, i když vás nemám ráda. Chci... chci s vámi mluvit jako s člověkem. Chci vám odpovědět na všechny vaše dopisy.

Litovala jsem knížete hned první den, co jsem ho poznala, a taky potom, co jsem se dozvěděla, co se všechno zběhlo na vašem večírku. Bylo mi ho líto, že ve své prostotě uvěřil, že by mohl být šťasten... s ženou... takového charakteru. Nemohla jste ho mít ráda, utrápila byste ho a opustila. Nemohla jste ho mít ráda proto, že jste příliš hrdá, ne nikoli hrdá, ale proto, že jste ješitná, ne ani to ne, jste sobecká až... k šílenství, což dokazují vaše dopisy. Nemohla jste se zamilovat do tak prostého člověka jako je on a snad jste jím v duchu i pohrdala a vysmívala se mu. Mohla jste milovat jedině svoji hanbu a stálou myšlenku na to, že vám bylo ublíženo. Nesmějte se, jestli se budete smát, nejste hodna to

pochopit...

Nastasja Vidíte, že se nesměji.

Aglaja Ostatně, klidně se smějte... Když jsem se ho pak začla vyptávat, řekl mi, že už vás nemiluje, ale že cítí lítost a při vzpomínce na vás má dojem, jakoby měl srdce navěky probodnuté. Ještě vám musím říci, že jsem se v životě nesetkala s člověkem, který by se mu vyrovnal ušlechtilou prostotou a nekonečnou důvěřivostí. Uhodla jsem z jeho slov, že každý, komu se zamane, ho může oklamat a on přitom každému odpustí a právě proto jsem si ho zamilovala. Řekla jsem vám všechno a snad už konečně chápete, co od vás chci.

Nastasja Možná že ano, ale povězte to sama.

Aglaja Chci od vás slyšet, jakým právem se vměšujete do jeho citů ke mně? Jakým právem mi píšete dopisy? Jakým právem ustavičně vyznáváte lásku jemu i mně po tom, co jste ho opustila a utekla od něho... tak potupně a s hanbou?

Nastasja Nevyznávala jsem vám ani jemu lásku. A máte pravdu, utekla jsem od něho.

Aglaja Jak to, že jste nevyznávala lásku ani jemu ani mně? A co vaše dopisy?! Kdo vás prosil, abyste zprostředkovala naše námluvy? A přemlouvala mě, abych si ho vzala? Proč se mezi nás vtíráte? Copak byste ho mohla mít ráda, když si tak zakládáte na své ješitnosti?!

Nastasja A vy nejste ješitná?

Aglaja Jak se opovažujete takhle se mnou mluvit?

Nastasja Jak jsem s vámi mluvila?

Aglaja Když jste chtěla být počestnou ženou, proč jste tenkrát neopustila svého tehdejšího svůdce, Tockého, prostě, bez divadelního výstupu?

Nastasja Co víte o mém postavení, že se mě odvažujete soudit?

Aglaja Víím, že jste nešla pracovat, ale odešla jste s boháčem Rogožinem, abyste si mohla hrát na padlého anděla!

Nastasja Dost!

Myškin Aglajo, přestaňte! Vždyť je to nespravedlivé!

Nastasja Tak se na ni podívejte! A já ji měla za anděla! Aglajo Ivanovno, chcete... chcete, abych vám řekla, proč jste sem přišla? Máte strach, proto jste přišla!

Aglaja Z vás že mám strach?

Nastasja Ovšemže ze mě! Když si pomyslím, že jsem si vás vážila, dokonce až do této chvíle! A proč máte strach? Chtěla jste se na vlastní oči přesvědčit, zda mě má raději než vás, protože strašně žárlíte...

Aglaja Řekl mi, že vás nenávidí...

Nastasja Nemůže mě nenávidět! Nemohl to říct! Ostatně jsem ochotna vám odpustit, vzhledem k vaší situaci... ale přece jen jsem o vás měla lepší mínění. Myslela jsem si, že jste chytřejší a dokonce hezčí! Nuže, vezměte si svůj poklad a odejděte! Odejděte ihned!

Nebo, chceš-li, já mu hned po-ru-čím, slyšíš? A on tě okamžitě opustí a zůstane se mnou! Vyženu Rogožina! Rogožine, jdi! Odejdi! Jsi tu zbytečný! A kníže, jestli ke mě okamžitě nepřistoupí, nezvolí si mě, pak si ho vezmi, dávám ti ho, nepotřebuji ho! Ale pak buď proklet za to, že jsem v tebe uvěřila.

Myškin Copak je to možné! Vždyť ona je... tak nešťastná!

Aglaja Ach bože můj! *Exit – Myškin chce za ní, ale zastaví ho Nastasja*

Nastasja Za ní? Za ní? *Omdlí – Rogožin ji probudí* Můj! Můj! Hrdá slečinka odešla!

Smích Já ho té slečince chtěla dát! Ale proč? Zbláznila jsem se! Jdi pryč Rogožine!

Rogožin exit, kníže končí v objetí s Nastasjou. Hladil ji oběma rukama jako malé dítě po hlavě a po tváři. Smál se když se ona smála, a byl hotov plakat, kdyby ona plakala.....

13. obraz

Svatba Myškina a Nastasji – fiasko, útěk ze svatby – scénický/ hudební obraz; Rogožin

Nastasja Zachraň mě! Odvez mě! Kam chceš! Ihned!

14. obraz

Pokus Myškina všechno zachránit

Myškin Aglajo, to je celé nedorozumění...

Aglaja Už ho nikdy nechci vidět.

Nastasja Parfene. Schovej mě.

Myškin Aglajo, musíte mě vyslechnout.

Nastasja Schovej mě! Nechci, aby mě našel.

Myškin Aglajo, já vás miluji!

Rogožin Nechtěla ses dělit s druhou, vid'š? Pojd'.

Myškin Aglajo!

Aglaja Už ho nikdy nechci vidět. Jak to mohl udělat? Jak mohl něco takového dopustit?
Myškin Musím ji vidět. Jen kdyby mě k sobě pustila!
Aglaja Odjízďím.
Myškin Aglajo Ivanovno!

15. obraz

Vražda – obraz vraždy Nastasji Filippovny

Rogožin Myškin, pojd', kamaráde, se mnou, potřebuju tě.
Myškin Copak je Nastasja Filippovna u tebe?
Rogožin Je.
Myškin Kde je?
Rogožin Je... tady.
Myškin Kde?
Rogožin Tam.
Myškin Spí?
Rogožin Jdi.
Myškin Je tu tma.
Rogožin Je vidět. Jdi trochu blíž. Celý se třeseš. Skoro tak, jako když míváš ty své záchvaty. Ani nevím, co bych si teď s tebou počal.
Myškin To ty?
Rogožin To... já...
Myškin Počkej, Parfene, a co teď chceš?
Rogožin Přes noc tu budeme spolu. Ať tu leží vedle nás, vedle mě a tebe...
Myškin Ano, ano!
Rogožin Tedy nepřiznat se a nenechat ji odnést!
Myškin Rozhodně ne! Ne, ne, ne!
Rogožin Taky jsem si řekl, že ji rozhodně nikomu nedám! Ale ještě se bojím, že je dusno a že tu bude zápach. Cítíš zápach?
Myškin Možná, nevím. K ránu jistě bude.
Rogožin Co tedy koupit kytice a květiny a celou ji obložit?
Myškin Poslouchej, kamaráde, číms to udělal? Nožem? Tím samým?
Rogožin Tím samým...

